

С. М. Фролов, д-р екон. наук, проф.,
ДВНЗ "Українська академія банківської справи НБУ";
Н. С. Кошеленко, Сумська обласна державна адміністрація

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ АНАЛІЗУ І КОНТРОЛЮ В ДЕРЖАВНОМУ ФІНАНСОВОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ

Одним із методів контролю за ефективним використанням коштів місцевих бюджетів є програмно-цільовий метод бюджетування. Методологія програмно-цільового методу передбачає здійснення розпорядниками коштів оцінки ефективності бюджетних програм шляхом порівняльного аналізу ефективності аналогічних програм, що виконуються різними розпорядниками коштів.

Проте поки що застосування програмно-цільового методу викликає певні труднощі у застосуванні як з боку контролюючих органів, так і з боку головних розпорядників коштів та бюджетних установ, тому ряд питань, пов'язаних із його запровадженням, потребує значного доопрацювання, зокрема на законодавчому рівні. Також недоліком програмно-цільового бюджетування є досить складний періодичний аналіз усіх програм, що потребує значних людських ресурсів. До моменту завершення аналізу та прийняття управлінських рішень може виникати невизначеність щодо майбутнього фінансування програми.

Виникають труднощі при вимірюванні результатів. В окремих випадках вплив програми може дати про себе знати лише через певний проміжок часу після виконання певних завдань програми (або програми в цілому), і тому інколи результативність окремих етапів реалізації програми може бути непоказовою або помилковою. Так, наприклад, застосування програмно-цільового методу в процесі капітального будівництва не є ефективним. У випадках, коли будівництво об'єкта фінансується з різних джерел, за умови неритмічного фінансування та непроходження платежів в органах казначейської служби, показники, відображені в паспортах бюджетних програм і звітах про їх виконання, втрачають свою актуальність та не несуть об'єктивної та узагальненої для аналізу інформації, а лише додають додаткове навантаження на всіх учасників бюджетного процесу.

Для усунення вад і недоліків, що мають місце на сьогоднішній день, на думку автора, необхідно вжити нижченаведених заходів.

З метою уніфікації та стандартизації процесів складання паспортів бюджетних програм і звітів про виконання паспортів бюджетних програм, а особливо з метою якісної оцінки результатів виконання бюджетних програм, необхідно розробити програмне забезпечення програмно-цільового методу.

Доопрацювати і визначити результативні показники бюджетних програм, зокрема кількісні та якісні показники, які б повною мірою відображали продуктивність діяльності кожної окремої бюджетної установи, а також порядок складання паспортів і звітів про їх виконання. Наприклад,

один з паспортів бюджетної програми управління охорони здоров'я містить у собі 14 установ, які мають різний профіль і спрямування роботи. У паспорті встановлені однакові кількісні та якісні показники діяльності для всіх закладів, що не дає можливості оцінити ефективність роботи кожної конкретної бюджетної установи. Більше того, отримуючи зведений паспорт (звіт про виконання) бюджетної програми, кожна з установ не відстежує і не контролює показники власної діяльності, оскільки заклад не знає, які саме дані стосуються сфери його діяльності.

Усунення виявлених недоліків сприятиме більш об'єктивній оцінці діяльності розпорядника коштів, що, у свою чергу, позитивно вплине на: покращення якості послуг; підвищення ефективності видатків, що безпосередньо зумовлює зниження або забезпечує обґрунтування витрачених бюджетною установою коштів; розширення відповідальності бюджетних установ за результатами їх діяльності.